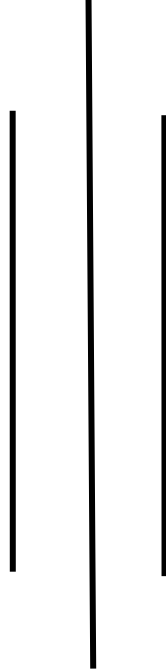




तानसेन नगरपालिका
आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम
(२०८१ साल असार ७ गते)



तानसेन नगरपालिका, पाल्पा
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल

यस गरिमामय नगरसभाका सदस्यज्यूहरु,

सल्लाहकार, कर्मचारी, सञ्चारकर्मी तथा उपस्थित सम्पूर्ण महानुभावहरु ।

नेपालको संविधान जारी भइसकेपछि स्थानीय तहको दोस्रो पटकको निर्वाचन पश्चात् जननिर्वाचित प्रतिनिधिका रूपमा हामी यस गरिमामय नगर सभामा उपस्थित भइ आ.व. २०८१/०८२ को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न पाउँदा गौरवान्वित भएका छौं । यस अवसरमा राष्ट्रिय स्वतन्त्रता, अखण्डता, सामाजिक न्याय र संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रको स्थापनाका लागि आफ्नो जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने ज्ञात-अज्ञात शहीदहरुप्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु । लोकतन्त्र, राष्ट्रियता र जनजिविकाको आन्दोलनमा अगुवाई गर्नुहुने सम्पूर्ण अग्रजहरुको योगदानको उच्च सम्मान सहित स्मरण गर्न चाहन्छु ।

नेपालको संविधानको भाग १७ अन्तर्गत धारा १२४ को स्थानीय तहको कार्यकारिणी अधिकार तथा भाग १९ अन्तर्गत धारा २३० को नगरपालिकाको राजश्व र व्ययको अनुमान सम्बन्धी व्यवस्था र स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७१ बमोजिमको व्यवस्था अनुसार आ.व. २०८१/०८२ को तानसेन नगरपालिकाको नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न गइरहेको छु ।

नागरिकको प्रत्यक्ष सहभागिता रहेको स्थानीय तह जनताको त्याग र बलिदानबाट प्राप्त उपलब्धी हो । स्थानीय नागरिकलाई पूर्ण लोकतन्त्र, सुशासनको प्रत्याभूति, उत्तरदायी सरकार भ्रष्टाचारमूक्त विकास निर्माण तथा सभ्य र सु-संस्कृत समाज निर्माण गर्ने कर्तव्य प्रति अडिग रही निरन्तर घरदैलोमा सेवा प्रवाह गर्ने कुरालाई तानसेन नगरपालिकाले आफ्नो आदर्श मानि अगाडि बढेको कुरा जानकारी गराउछु ।

राज्यको पुनर्संरचनासँगै विकसित गरिएका संघ, प्रदेश र स्थानीय तह गरी तीन तहका सरकारहरुका अधिकार र जिम्मेवारी संविधानले नै निर्दिष्ट गरेको छ । यस नगरपालिकाको आ.व. २०८१/०८२ देखि २०८५/०८६ सम्मको प्रस्तावित आवधिक योजनामा “समृद्ध सांस्कृतिक नगर” भन्ने दीर्घकालिन सोच तय भएकोमा सोही सोच र निर्धारित लक्ष्यहरुलाई आधार मानी यो नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गरिएको छ ।

राष्ट्रिय योजना, लुम्बिनी प्रदेशको योजना दिगो विकासको लक्ष्य तथा विभिन्न समयमा नेपाल सरकार एवं प्रदेश सरकारबाट प्राप्त मार्गदर्शनको परिधिभित्र रही वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गरिएको जानकारी गराउन चाहन्छु ।

सभाका सदस्यज्यूहरु

चालु आ.व. २०८०/०८१ को लागि तर्जुमा गरिएका कार्यक्रम तथा योजनाहरु सम्पन्न हुने क्रममा छान् र पारित नीति तथा कार्यक्रम र बजेट कार्यान्वयनको अवस्था र उपलब्धी सन्तोषजनक रहेको छ । चालु आर्थिक वर्षमा नगर क्षेत्रको विकास र नगरवासीको समृद्धिको लागि गरिएका मुख्य कार्यहरु तर्फ तानसेन दरबार परिसरको पुनर्निमाण तथा सौन्दर्यकरण, अमरनारायण मन्दिरको पुनर्निमाण, स्थानीय तरिकामा रानीमहलको मर्मत तथा रङ्गरोगन, तानसेन नगर क्षेत्रभित्र रहेका जोखिमपूर्ण जीर्ण रूखहरुका हाँगाहरु कटान, दमकल परिचालन गरी नगरपालिका र छिम्पिकी पालिकाबासीमा सहयोग, अदुवा भण्डारण गृह सञ्चालन लगायतका कार्यहरु सम्पन्न गरिएको छ ।

संस्कृति प्रवर्द्धनको लागि प्रदेश सरकारबाट हस्तान्तरण भएको सांस्कृतिक डवली सञ्चालनमा ल्याइएको छ । स्थानीय आर्थिक विकास योजना, नगर यातायात गुरुयोजना, आवधिक योजना तथा आवश्यक कानूनहरु तयार गरिएको छ । विद्यालय समायोजन, 'ग' वर्गको अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुलाई सहयोग, न्यूनतम २० युनिटसम्म विद्युत खपत गर्ने लाभग्राहीलाई विद्युत महसुल अनुदान, समुदायस्तरबाट सञ्चालित लघु प्रकृतिका लिफ्ट खानेपानी आयोजनामा २५ प्रतिशत विद्युत महसुल अनुदान प्रदान गरिएको छ ।

पार्किङ सुधार, छाडा पशुहरुको उद्धार तथा व्यवस्थापन, कुकुरको वन्ध्याकरण जस्ता कार्यहरु अगाडि प्रभावकारी बनाउदै लगेको छ । नगरस्तरीय प्रथम मेयरकप रनिङ्ग शिल्ड प्रतियोगिता, ऐतिहासिक तथा परम्परागत जात्रा पर्व, सडक महोत्सवमा, रोटी महोत्सव, यमोरी पुन्ही लगायत संस्कृति संरक्षण र प्रवर्द्धनमा सहयोग पुऱ्याइएको छ । स्थानीय कृषि, उद्योग, व्यापार तथा रोजगार मेला सञ्चालन गरिएको छ ।

तानसेन खानेपानी उपभोक्ता समितिको निर्वाचन तथा सहयोग मार्फत प्रयाप्त पानी उपलब्ध गराउन सफल भएको अनुभुती भएको छ । नगरका सबै वडामा सञ्चालित सडक निर्माण तथा स्तोनन्ती, कृषि तथा पशुपालन क्षेत्रको व्यवसायिकरण, पर्यटन प्रवर्द्धका कार्यहरु अगाडि बढेका छन् । तानसेन नगरपालिकाको प्रशासनीक भवनमा कार्यपालिका बैठक कक्ष लगायत सेमिनार हल र एसेम्ब्ली हलको पुनर्निमाण गरी आधुनिक संरचनाको रूपमा विकास गरिएको छ ।

सम्पूर्ण वडाहरुको लागि सेवाग्राही मैत्री प्रशासनिक भवन निर्माण तथा स्तरोन्नति अभियान, फोहर ढल तथा सार्वजनिक शौचालय निर्माण, दमकडा माध्यमिक विद्यालय आवाशीय शिक्षण परियोजना, तल्लो खलडुकबोट खानेपानी आयोजना, वनदेवी बसपार्क निर्माण, डुम्रे-तेल्घा-गुफाचौर पक्की सडक निर्माण, बगाले खेलकुद मैदान नगरका गौरव आयोजनाहरु प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयनमा

रहेका छन । वडास्तरबाट विभिन्न विधा र विषयगत क्षेत्रमा महत्वपूर्ण कार्यहरु अगाडि बढेका छन ।

सारमा यस आर्थिक वर्षमा पूर्वाधार तर्फ ३.१ कि.मि.सडक कालोपत्रे तथा ढलान कार्य, ९.५ कि.मि.सडक स्तरोन्नती तथा मर्मत कार्य र ३.२ कि.मि. नयाँ सडक निर्माण कार्य सम्पन्न भएको छ । भवन तर्फ २७ वटा सामुदायिक भवन/ट्रस भवन निर्माण तथा मर्मत, ७ वटा मन्दिर र १२ वटा प्रतिक्षालय निर्माण, १८ वटा खानेपानी टंकी निर्माण तथा मर्मत कार्य र २.५ कि.मी सिंचाई कुलो निर्माण तथा मर्मत कार्य सम्पन्न गरिएको छ । अन्य विषयगत कार्यक्रमहरु समेत प्रभावकारी रुपमा अगाडि बढाइएको छ ।

पुनर्संरचित राज्य व्यवस्थामा नगरको बजार क्षेत्र र ग्रामीण क्षेत्रको सन्तुलित विकास कार्य अगाडि बढाउन हामी सफल छौ र सदा प्रयन्तशील छौ । यसै अभियानका साथ नगरको विकासमा सबैको समन्वय, सहकार्य र साभेदारीबाट आगामी दिनहरुमा थप उपलब्धिमुलक काम गर्ने हौसला र उर्जा मिल्नेछ भन्ने अपेक्षा गरेका छौ ।

आन्तरिक स्रोत बृद्धिको चुनौतिका बावजुद आगामी आर्थिक वर्षको लागि विकास निर्माणका कार्यहरु अगाडि बढाउने गरी महत्वपूर्ण योजना तथा कार्यक्रमहरु अगाडि बढाइएका छन । निर्धारित समयमा विकास निर्माणका कार्यक्रमहरु सम्पन्न गरी स्रोत साधनको प्रभावकारी परिचालन गर्ने हाम्रो गहनतम लक्ष्यमा आशातित उपलब्धी हासिल गर्न हामीसामु चुनौतिपूर्ण अवस्था समेत रहेको व्यहोरा गरिमामय नगरसभा समक्ष राख्न चाहन्छु । स्थानीय तहको लागि निश्चित भएको बजेट कटौती हुनु, निर्माण व्यवसायिहरुले समयमा काम सम्पन्न नगरिदिँदा ठूला पूर्वाधारका योजनाहरु समयमा सम्पन्न नहुनु, दिगो विकास लक्षको कार्यान्वयनमा योजना तथा बजेटको तादम्यता प्रभावकारी बनाउनु हाम्रा लागि थप चुनौतिहरु रहेका छन ।

सभाका सदस्यज्यूहरु

नगर विकासका लागि निर्धारण गरिएको “स्वस्थ, शिक्षित, उद्यमशील, व्यवसायिक, सभ्य र सुखी नागरिक बसोबास गर्ने स्वच्छ, सुन्दर, पर्यटकीय, व्यवस्थित, समावेशी र समृद्ध सांस्कृतिक नगरपालिका” भन्ने लक्ष्यलाई उच्च प्राथमिकता दिने गरी नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गरिएको व्यहोरा सम्मानित सभा समक्ष जानकारी गराउन चाहन्छु । आगामी आर्थिक वर्षको बजेट तथा कार्यक्रम मार्फत उत्पादन र उत्पादकत्व बृद्धि हुने तथा रोजगारीका अवसर सिर्जना हुने गरी पर्यटन, कृषि, युवा उद्यमशिलता जस्ता क्षेत्रमा विशेष ध्यान पुऱ्याइने छ ।

अब म आगामी आ.व. २०८१/०८२ को लागि क्षेत्रगत एवम् विषयगत नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

(क) सुशासन तथा संस्थागत विकास

(क) १. सुशासन प्रवर्द्धन :

१. नगरको प्रभावकारी सेवा प्रवाह र सुशासन प्रवर्द्धनको लागि आवश्यक कानूनको तर्जुमा गरिने छ । यसै अनुरूप तानसेन नगरपालिकाको बेरुजु फर्छ्यौट निर्देशिका, आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, सार्वजनिक खरिद नियमावली, वार्षिक योजना कार्यक्रम तथा बजेट तर्जुमा दिग्दर्शन, राजश्व सुधार कार्ययोजना जारी गरिने छ । नगरपालिकाबाट जारी भएका सम्पूर्ण कानूनहरूको अभिलेख व्यवस्थापन गर्ने तथा एकिकृत कानून संग्रह प्रकाशन गरिने छ ।
२. स्थानीय तहको संस्थागत क्षमता स्व:मुल्याङ्कन (LISA), वित्तीय जोखिम सुशासन मूल्यांकन (FRA), स्थानीय आर्थिक विकास (LED) योजना लगायतका कार्यलाई प्रभावकारी रूपमा अवलम्बन गरिने छ ।
३. नगरपालिकाद्वारा तयार गरिएको क्षमता विकास योजना अनुसार जनप्रतिनिधिहरू र कर्मचारीहरूको क्षमता विकास कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्न साभेदार संस्थाहरूसँग समन्वय गरिने छ ।
४. सार्वजनिक निकायका पदाधिकारीको जिम्मेवारी र कर्तव्यलाई स्पष्ट पारी आचार संहिता पालनाको अनुगमन प्रणाली सुदृढ बनाइने छ ।
५. स्थानीय सेवाको व्यवस्थापनको लागि संगठन विकास, जनशक्ति व्यवस्थापन र बृत्ती विकास पद्धतिलाई प्रभावकारी बनाइने छ । कार्यसम्पादनको आधारमा कर्मचारीलाई पुरस्कार र दण्डको व्यवस्था गरिने छ ।
६. नगरको विकासमा योगदान पुरयाउनु हुने करदाता, निजी क्षेत्र, सामाजिक संघ संस्था, उद्योगी व्यवसायी एवं उद्यमी, कर्मचारी, शिक्षक, स्वास्थ्यकर्मी, संचारकर्मी, निर्माण व्यवसायी, उपभोक्ता समिति, टोल विकास संस्था लगायत विविध क्षेत्रका योगदानकर्तालाई सम्मान गरिने छ ।
७. नगरपालिकाबाट प्रदान गरिने सेवा प्रवाहलाई सहज, जनउत्तरदायी, पारदर्शी बनाउन नगरपालिका कार्यालय र वडा कार्यालयमा क्षतिपूर्ती सहितको नागरिक वडापत्र जारी गरिने छ ।
८. जनताको गुनासो सिधै नगर प्रमुखसम्म पुग्ने संयन्त्र स्थापित गरी शीघ्र जवाफदेहिता, कारवाही र जानकारीको सुनिश्चितता गरिनेछ । नगरवासीहरूको दुःख र समस्यालाई सम्बोध गर्न **घरआँगनमै नगर प्रमुख कार्यक्रम** सञ्चालन गरिने छ ।
९. भ्रष्टाचार विरुद्ध शुन्य शहनशिलता अपनाइने छ । विधिको शासनको परिपालना, जवाफदेहिता, कार्यसम्पादनमा प्रभावकारीता सहितको सार्वजनिक सेवा प्रवाह गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

१०. नगरपालिका कार्यालयले सम्पादन गर्ने कार्यहरूको बारेमा नगरवासीलाई सुसूचित गर्न प्रवक्ता पत्रकार साक्षात्कार कार्यक्रम र कार्यसम्पादनमा आधारित स्थानीय सञ्चारगृहको संस्थागत विकास कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
११. कार्यालयको नागरिक सहायता कक्षलाई अपाङ्गता तथा सेवाग्राही मैत्री बनाइने छ । तानसेन नगरपालिकाको कार्यालय र वडा कार्यालय, विद्यालय, स्वास्थ्य संस्थाका सार्वजनिक पूर्वाधारहरूलाई अपाङ्गमैत्री बनाउने नीति लिइने छ ।
१२. स्थानीय अभिलेख व्यवस्थापनलाई नवीनतम सूचना प्रविधिको उपयोग गरी प्रभावकारी बनाइने छ । नेपाल सरकारबाट स्वीकृत सार्वजनिक सम्पत्ति व्यवस्थापन प्रणाली (PAMS) कार्यान्वयनमा ल्याइने छ ।
१३. तानसेन नगरपालिका भित्र रहेका सार्वजनिक, सरकारी र गुठी जग्गाहरू पहिचान गरी अभिलेखिकरण तथा संरक्षण गरिने छ । पूर्वाधार निर्माणका लागि आवश्यक पर्ने जग्गा अधिग्रहण गरिने छ ।
१४. नागरिकलाई प्रभावकारी सेवा व्यवस्थापन गर्न एकिकृत घुम्ति शिविरलाई सघन रूपमा कार्यान्वयन गरिने छ । सार्वजनिक सुनुवाइ कार्यक्रमलाई प्रभावकारी बनाइने छ ।
१५. सुशासन तथा संस्थागत विकासको क्षेत्रमा विकास साभेदार संस्थाहरूसँग सहकार्य गरी प्रभावकारिता ल्याइने छ ।
१६. द एशिया फाउण्डेशन, सिटीनेट, यु.एन.ओ.पी.एस., यु.एस.एड.सार्वजनिक वित्त व्यवस्थापन, कारितास, हेफर इन्टरनेशनल, इन्स्योर, रेडा लगायतका विकास साभेदार संस्थाहरूसँग समन्वय र सहकार्य गरी कार्यक्रमको दायरा एवं क्षेत्रलाई विस्तार गरिने छ ।
१७. नगरपालिकाको सामाजिक संघ संस्था दर्ता ऐनका आधारमा दर्ता तथा सूचिकरण भएका र नगरको विकासमा महत्त्व राख्ने संघ संस्थाहरूसँग साभेदारी र सहकार्य गरिने छ ।
१८. यस वर्ष तानसेन नगरपालिकाको आफ्नै नगरगान र नगरलोगो निर्माण गरिनेछ । नगरका आदिवासी (रैथाने) पहिचान गर्न अनुसन्धानमूलक कार्यक्रम कार्यान्वयनमा ल्याइने छ । यसै वर्षदेखि बार्षिक रूपमा नगरपालिकाको स्थापना दिवसलाई नगर दिवसको रूपमा मनाइने छ ।
१९. शुन्य बेरुजुको अवधारणा अनुसार वित्तिय व्यवस्थापनमा सुधार ल्याउन बेरुजु फर्छ्यौट कार्यलाई प्रभावकारी बनाइनेछ । सार्वजनिक खर्चमा मितव्ययिता कायम गरिनेछ ।
२०. नगर प्रमुख र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतबीच, प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत र शाखा प्रमुख तथा प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत र वडा सचिवहरू बीच कार्य सम्पादन करार सम्झौतालाई निरन्तरता दिनुको साथै सम्बन्धित कर्मचारीको कार्यसम्पादन मूल्यांकनसँग आवद्ध गरिनेछ ।

२१. सेवा प्रवाहलाई जवाफदेही तथा मापनयोग्य बनाउन कार्यालयमा गुनासो पेटीकाको व्यवस्था, RATE OUR SERVICE को व्यवस्था गरिनेछ । कार्यालयबाट प्रवाह हुने सेवा सम्बन्धी मापदण्ड (SOP) तयार गरी कार्यान्वयन गरिने छ ।

२२. नगरपालिकाको सम्पत्तीको सुरक्षा र संरक्षण, स्थानीय बजार तथा पार्किङ्ग स्थलको रेखदेख र व्यवस्थापन, नगर सरसफाई सम्बन्धी मापदण्डको कार्यान्वयन, सार्वजनिक ऐलानी र पर्ति जग्गा, सार्वजनिक भवन, सम्पदा तथा भौतिक पूर्वाधारको संरक्षण र सुरक्षा एवं विपद् व्यवस्थापन, छाडा पशु चौपाया नियन्त्रण लगायतका कार्यहरुमा नगर प्रहरी परिचालन गरिने छ ।

२३. नगरवासीको लागि सबैभन्दा नजिकबाट सेवा प्रवाह गर्ने वडा कार्यालयको कार्यवातावरण तथा संस्थागत सुधारको लागि विशेष कार्यक्रम अगाडि बढाइने छ ।

(क) २. योजना व्यवस्थापन :

२४. स्थानीय तथ्यांकमा आधारित योजना प्रणालीलाई प्रभावकारी बनाउन आधारभुत तथ्यांक संकलन तथा व्यवस्थापनका कार्य अगाडि बढाइने छ । संघ र प्रदेश स्तरीय कार्यक्रम, आयोजना तथा परियोजनाको कार्यान्वयनमा समन्वय र सहयोग गरिने छ ।

२५. दीगो विकासका लक्ष्यहरु स्थानीयकरण गरी लक्ष प्राप्तिको लागि आवधिक तथा वार्षिक योजनासँग आवद्ध गरी कार्यान्वयन गरिने छ । वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रमहरु आवधिक योजना, मध्यमकालीन खर्च संरचना र यातायात गुरुयोजना, प्रोजेक्ट बैंकमा आधारित हुनेछन ।

२६. योजना तथा कार्यक्रमहरु तर्जुमा र बजेट व्यवस्थापनमा वडास्तरलाई प्राथमिकता दिईएकोमा ५ लाख मुनिका योजनाहरु वडास्तरमै सम्भौता गरी कार्यान्वयन हुने व्यवस्था मिलाइने छ ।

२७. योजनाको प्रभाकारी कार्यान्वयनको लागि उपभोक्ता समितिहरुको क्षमता विकासको लागि थप स्रोतको व्यवस्था गरिएको छ । नगरवासीको सहजताको लागि विश्व बैंक लगायतका साभेदार निकायहरुसँगको सहकार्यमा अनलाइन योजना प्रणालीको व्यवस्था गरिने छ । सबै खर्चलाई ETF मार्फत गरी भुक्तानीलाई सहज बनाइने छ ।

२८. नगरको विकास र समृद्धिको लागि संघ तथा प्रदेश सरकार, जिल्ला समन्वय समिति र अन्तर स्थानीय तह बीचको सहकार्य, समन्वय र सहलगानीलाई प्राथमिकताका साथ अगाडि बढाइने छ । गैरसरकारी संघ संस्थाहरुले आफ्ना योजना तथा कार्यक्रम नगरसभाबाट पारित गरी कार्यान्वयन गर्ने प्रक्रियालाई अनिवार्य गरिने छ ।

२९. योजना व्यवस्थापनमा विषयगत समितिहरुको भूमिकालाई थप स्पष्ट गरी क्रयाशिल बनाइनेछ । यसको लागि समितिहरुको क्षमता विकास र जवाफदेहीता अभिवृद्धि गरिने छ । योजना तथा कार्यक्रमको अनुगमन कार्यलाई आधुनिक प्रविधि र उपकरणको प्रयोग मार्फत गुणस्तरीय र नतिजामूखी बनाइने छ ।

(ख) आर्थिक विकास

(ख) १. वित्तीय व्यवस्थापन तथा राजश्व परिचालन :

३०. नगरपालिकाको सार्वजनिक वित्त प्रणालीमा सुधार तथा वित्तीय अनुशासन र सार्वजनिक जवाफदेहिता कायम गर्न सार्वजनिक वित्तीय व्यवस्थापन कार्य प्रणालीलाई प्रभावकारी बनाइने छ ।
३१. करदाताको सहजताका लागि सुत्रमा आधारित विद्युतिय राजश्व संकलनको व्यवस्था मिलाइने छ । वडाहरुमा करदाता शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
३२. सम्पूर्ण पेशा व्यवसायीहरुलाई करको दायरामा आवद्ध गर्न र राजश्व असुली वृद्धि गर्न सबै वडामा वडा अध्यक्षको संयोजकत्वमा राजश्व परिचालन उप-समिति गठन गरिनेछ । वडास्तरीय बजेट विनियोजन गर्दा संकलित राजश्वको आधारमा प्रोत्साहन गरिने छ ।
३३. आन्तरिक राजश्व अभिवृद्धिको लागि खानीजन्य र नदीजन्य स्रोतहरुको सम्भाव्यता अध्ययन तथा कार्यान्वयनलाई प्राथमिकताका साथ अगाडि बढाइने छ ।

(ख) २. स्थानीय आर्थिक विकास

३४. नगर क्षेत्रको समग्र आर्थिक विकासको लागि स्थानीय आर्थिक विकास (LED) योजनालाई प्राथमिकताका साथ कार्यान्वयनमा ल्याइने छ ।
३५. तानसेनमा उत्पादीत ढाका, करुवा, फलाम तथा धातुजन्य सामग्री लगायतका उत्पादनहरुको बजारिकरण गर्न कृषि, व्यापार, पर्यटन एवम् रोजगार मेला आयोजना गर्न विभिन्न सरोकारवाला संघ संस्थालाई प्रोत्साहनका साथ निरन्तरता दिइने गरिनेछ ।
३६. आर्थिक क्षेत्रमा नविनतम् कार्य गरी कम्तिमा ५० जना नगरवासीहरुलाई प्रत्यक्ष रोजगारी दिने व्यक्ति, संस्था, उद्योग, व्यवसायलाई आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग सहित 'मेयर उत्कृष्ट उद्यमी-व्यवसायी' उपाधिले सम्मान गरिनेछ ।

(ख) ३. पर्यटन, संस्कृति र सम्पदा :

३७. पर्यटन क्षेत्रको विकास, विस्तार र प्रवर्द्धन सम्बन्धी आयोजनाहरुको पहिचान, कार्यान्वयन, व्यवस्थापन, अनुगमन तथा नियमन गरिने छ ।
३८. पुरातात्विक, प्राचीन स्मारक तथा संग्राहलयको संरक्षण, मर्मत सम्भारको लागि सम्बन्धित निकाय तथा स्थानीय संघ संस्थाहरूसँग समन्वय र सहकार्य गरिने छ । पर्यटकीय क्षेत्रको पूर्वाधार विकासका लागि आवश्यकता अनुसार सडक, विद्युत, पुल-पुलेसा, खानेपानी, सार्वजनिक शौचालय,

जानकारी पाटीको प्रवन्ध गरिने छ । सांस्कृतिक क्षेत्रमा निर्माण गरिने भौतिक संरचना र घरहरू पनि पुरातात्विक हिसावले निर्माण गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ ।

३९. तानसेन नगरपालिकाको ऐतिहासिक कला, साहित्य र संस्कृति, सम्पदा, विज्ञान प्रविधि, शिक्षा, स्वास्थ्य जस्ता विधामा योगदान पुऱ्याउनु हुने महानुभावहरूको सहभागिता र संलग्नतामा **तानसेन नगर प्रज्ञा प्रतिष्ठान** गठन गरिने छ । तानसेन नगरपालिकालाई सांस्कृतिक नगर घोषणा गरिने छ । सम्पदास्थलहरूको संरक्षण योजना तयार गरिने छ ।
४०. ऐतिहासिक पाल्पा दरबार परिसरको विकासको लागि संघ, प्रदेश र पुरातत्व विभागसँग सहकार्य गरिनेछ । अमरनारायण मन्दिर परिसरमा रहेको फूलबारी लगायत वडाहरमा रहेका खुल्ला क्षेत्रहरूको सौन्दर्यकरण गरिनेछ ।
४१. धार्मिक, ऐतिहासिक रणउजिरेश्वरी भगवती मन्दिरलाई पुरानै संरचनामा (३ तले) निर्माण गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ । रानीमहल संग्राहलयको विकास र संरक्षणको लागि स्रोतको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
४२. श्रीनगर उद्यान क्षेत्रलाई राष्ट्रिय वन क्षेत्रबाट तानसेन नगरपालिकाको भोगाधिकार प्राप्त गर्न आवश्यक कानूनी प्रक्रिया अगाडी बढाइने छ ।
४३. रणउजिरेश्वरी भगवती, अमर नारायण मन्दिर, वंशगोपाल पार्क, सिद्ध गुफा, माण्डव्य सरोवर, ऋषिकेशव मन्दिर, अर्गली दरबार, कोकलदेवी, नर्मदेश्वर शिवालय धाम, सिद्धगुफा, मणिमुकुन्देश्वर, कमलपोखरी लगायतका पर्यटक गन्तव्यको थप विकास र प्रचार प्रसार गरिने छ ।
४४. नगरको ऐतिहासिक संस्कृतिको प्रवर्द्धन गर्न नगरमा सञ्चालित भगवती रथयात्रा, अमरनारायण रथयात्रा, माण्डव्य रथयात्रा, गाईजात्रा, रोपाईजात्रा, बाघजात्रा, ढृषिकेश रथयात्रा, माघे सक्रान्ति मेला पर्व, सीतलादेवी रथयात्रा, बुद्धजयन्ती, प्रभास शिवरात्री मेला, लिपिन्देवी सराय नाँच, लाखे नाँच, चुँडकी लगायतका परम्परागत जात्रा, मेला लगायतका सांस्कृतिलाई निरन्तरता दिन नगर तथा वडास्तरबाट विशेष सहयोग र पहल गरिने छ ।
४५. विभिन्न धर्म संस्कृती अन्तर्गत प्रयोग भएका सकारात्मक सोच अनुरूप ध्यान शिविर, प्रवचन, विचार गोष्ठी आदिको संरक्षण र व्यवस्थापन गर्ने कार्यमा प्रोत्साहन गरिने छ । नगर क्षेत्रका मठ मन्दिर, मस्जिद, गुम्बा, विहार, चैत्य, चर्च आदि संरक्षणका लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाईने छ ।
४६. पर्यटन क्षेत्रको बृहत विकासका लागि पर्यटकीय पूर्वाधार निर्माण कार्यमा योजनाबद्ध रूपमा अगाडि बढिने छ । नगर क्षेत्र भित्र सञ्चालनमा रहेका रेस्टुरेन्ट, होटल तथा होम-स्टेको सम्बर्द्धन, प्रवर्द्धन

र स्तरोन्नती गरिने छ । नेपालकै प्रमुख धार्मिक क्षेत्र मध्ये हृषिकेश (रुरु क्षेत्र) लाई धार्मिक पर्यटन प्रवर्द्धन गरिने र गुफाचौर क्षेत्रलाई नयाँ पर्यटन गन्तव्यको रूपमा विकास गरिने छ ।

४७. स्थानीय समुदायको साभेदारीमा ऐतिहासिक टक्सार क्षेत्रलाई खुला सङ्ग्रालयका रूपमा विकास गरिनेछ । स्थानीय संस्कृतिहरूको सम्बर्द्धनको लागि श्रीनगर सांस्कृतिक डबलीलाई अधिकतम प्रयोगमा ल्याउन स्थानीय समुदाय र निजी क्षेत्रसँग सहकार्य गरिनेछ ।

(ख) ३. कृषि विकास तथा पशु सेवा

४८. कृषि तथा पशुपंक्षी बजार सूचना, बजार तथा हाटबजारको पूर्वाधार निर्माण, साना सिंचाई निर्माण, तालिम तथा सीप विकास, प्रविधि प्रसार, प्राविधिक सेवा, टेवा, कृषि सामग्री आपूर्ति र कृषक क्षमता विकास र सशक्तिकरणका कार्यक्रमको सञ्चालन अनुगमन र नियमन गरिने छ ।
४९. किसानलाई बीउ, मल, प्रविधि, प्रशोधन, भण्डार कार्यमा प्रत्यक्ष सहयोग तथा सशक्तिकरण गरिने छ । उच्च मूल्ययुक्त कृषिजन्य वस्तुको प्रवर्द्धन, विकास तथा बजारीकरणलाई उच्च प्राथमिकता दिइने छ ।
५०. फलफूल, मौरीपालन, स्थानीय जातका कुखुरापालन र उन्नत जातको घाँसखेतीलाई प्रवर्द्धनलाई निरन्तरता दिइनेछ । कृषि तथा पशु बीमा कार्यक्रमलाई प्रभावकारी बनाइनेछ ।
५१. तानसेन नगरपालिका र कारितास नेपालसँगको सहकार्यमा अदुवा भण्डारण गृह निर्माण गरी सञ्चालनमा ल्याइएकोमा भण्डारण गरेबापत कृषकलाई प्रति के.जी. ५ दरले अनुदान उपलब्ध गराइने छ । कृषि उत्पादनको बजारिकरणको लागि मिलनसार थोक बजार केन्द्रसँग भैरहको सहकार्यलाई निरन्तरता दिइने छ ।
५२. ता.न.पा. ७ मा निर्माणाधिन शीतभण्डार निर्माण कार्यलाई पूर्णता दिइ सञ्चालनमा ल्याइने छ । उपयुक्त स्थानमा हाट बजार सञ्चालन गरिने छ ।
५३. निर्यात प्रवर्द्धन र आयात प्रतिस्थापनको राष्ट्रिय लक्ष्य प्राप्तिको आवश्यक योगदान पुऱ्याइने छ । किसान सूचिकरण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइ कृषक परिचय-पत्र बितरण गरिने छ ।
५४. पशुपालन तथा पशु स्वास्थ्यको कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी बनाइने छ । व्यवसायिक गाई, भैसी, बाखा, कुखुरा, बंगुर पालन तथा कृषि विज्ञ विजन वितरण तथा मौरीघारमा विशेष अनुदानको व्यवस्था मिलाइने छ । पशु नश्लसुधार पद्धतिको विकासलाई विस्तार गरिने छ । जंगली जनावर नियन्त्रणको लागि सफल विकल्पहरू कार्यान्वयनमा ल्याइने छ ।
५५. नगरपालिका क्षेत्रभित्र रहेका छाडा चौपायाहरू नियन्त्रण गर्न वडा नं. १४ मा रहेको रुरु गौ-सेवा आश्रमसँग सहयोग र सहकार्य गरिने छ । सामुदायिक कुकुरहरूलाई रेविज खोपको व्यवस्थापन तथा बन्ध्याकरण कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ ।

५६. घाँस पकेट क्षेत्रहरूको प्रवर्द्धन गरिने छ । यसको लागि उन्नत प्रजातिका घाँसका विऊ विरुवा वितरण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ । पशु बधशाला निर्माण र नियमनलाई अगाडि बढाइने छ ।

(ख) ४. सहकारी क्षेत्र विकास

५७. समुदायको आर्थिक तथा सामाजिक विकास र सांस्कृतिक रुपमान्तरणमा महत्वपूर्ण योगदान पुऱ्याएका सहकारी संस्थाहरूको संस्थागत विकास र क्षमता अभिवृद्धिका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिने छ । उत्पादनमुखी सहकारी संस्थाहरूसँग साभेदारी कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।

५८. नगरवासीको वचतलाई सुरक्षा प्रदान गर्न सहकारी संस्थाहरूको निरन्तर नियमन र अनुगमन गरिने छ ।

५९. सहकारी संस्थाका सञ्चालकहरूलाई सहकारीको आर्थिक पारदर्शिता र व्यवस्थापन सम्बन्धमा आवश्यक तालिम प्रदान गरिने छ । आवश्यकता अनुसार सहकारीहरूको समायोजन कार्य अगाडी बढाइने छ ।

(ख) ५. लघु, घरेलु तथा साना उद्योग, रोजगार तथा वाणिज्य :

६०. विगत देखि निर्माण भैरहेको “औधोगिक ग्राम” निर्माण सम्पन्न गर्न विशेष पहल गरिनेछ । नगर क्षेत्रभित्र उद्योग स्थापना गर्न चाहने उद्योगीलाई तत्काल आवश्यक पूर्वाधारहरू : जग्गा, पानी, बिजुली, पहुँच मार्गको व्यवस्था मिलाइने छ ।

६१. लघु उद्यमशिलता कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रुपमा अगाडी बढाइने छ । स्थानीय स्रोतमा आधारित हस्तकला उद्योगहरूको स्थापनाद्वारा परम्परागत सीप तथा प्रविधिको संरक्षण र विकास गरिने छ ।

६२. हस्तकला सामाग्रीहरूको बजार प्रवर्द्धनका लागि नगरपालिकाका प्रमुख बजार क्षेत्रमा प्रदर्शनी तथा विक्री कक्ष, कोशेली घर स्थापना गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ ।

६३. युवा रोजगार र स्वरोजगारका कार्यक्रमहरू अगाडि बढाइनेछ, पाल्पाली करुवा, तामा र फलामका भाँडा तथा औजारहरूको उत्पादन र बजारिकरणमा विशेष पहल गरिनेछ ।

६४. पाल्पाली ढाकाको विकास, विस्तार र प्रचार-प्रसार गर्न तानसेन नगरपालिका र मातहतका कार्यालयहरूमा कार्यरत जनप्रतिनिधि, कर्मचारीहरूका लागि शुक्रवारका दिन पाल्पाली ढाकाबाट निर्मित पोशाक र ढाकाटोपी लगाउने नीति लिइएको छ । नगरपालिका र मातहतका कार्यालयमा प्रयोग गरिने रुमाल, पर्दाहरू ढाकाको राख्न अनिवार्य गरी स्थानीय ढाका प्रवर्द्धनको व्यवस्था मिलाइने र विदेशमा निर्यात गर्नको लागि समेत प्रोत्साहन गरिने छ ।

- ६५. वैदेशिक रोजगारलाई सुरक्षित, व्यवस्थित र मर्यादित बनाउन संघीय सरकार, प्रदेश सरकारसँगको सहकार्यमा सुरक्षित वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गरिने छ ।
- ६६. द्वन्द्व पिडीत, असहाय तथा एकल महिलाहरूको लागि सीपमूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- ६७. रोजगार सूचना केन्द्र मार्फत बेरोजगारको तथ्यांक संकलन र अद्यावधिक गरी प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम तर्फ श्रममा आधारित रोजगार कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी बनाइने छ ।

(ग) सामाजिक विकास

(ग) १. सामाजिक समावेशिकरण :

- ६८. स्थानीय सामाजिक सुरक्षा अन्तर्गत 'ग' वर्गका अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूलाई दिई आएको मासिक रु ५००/- भत्ता तथा नगरवासीलाई दिई आएको विद्युत महशुल अनुदान कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- ६९. अपाङ्गता भएका स्थानीय व्यक्तिहरूको स्थानीय अस्पतालमा उपचारको क्रममा लाग्ने सार्वजनिक यातायात भाडा नगरपालिकाबाट वर्षमा २ पटकको लागि व्यहोर्ने व्यवस्था मिलाइने छ । जलवायु प्रकोपबाट हुने विपदबाट प्रभावीत अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको लागि सहयोगको व्यवस्था मिलाइने छ ।
- ७०. लैङ्गिक समानता, अपाङ्गता तथा सामाजिक समावेशिकरण, सामाजिक विभेद न्यूनीकरण नगरको प्राथमिकतामा रहेको छ । यस सन्दर्भमा आर्थिक तथा सामाजिक रूपमा पछि परेका महिला, बालबालिका, यौनिक तथा लैङ्गिक अल्पसंख्यक दलित, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, जेष्ठ नागरिक, अल्पसंख्यक, सीमान्तकृत समुदायको सामाजिक र आर्थिक उत्थानको लागि विशेष बजेटको व्यवस्था गरिने छ ।
- ७१. लैङ्गिक तथा अपाङ्गता उत्तरदायी बजेट परीक्षण (GEDSI Audit) लाई योजना तथा कार्यक्रमको अभिन्न अङ्ग बनाइने छ । विकासको मूल प्रवाहमा आउन नसकेका वर्गहरूको विकासको लागि संघ तथा प्रदेश सरकार, विभिन्न विकास साभेदार संघ संस्था र निजी क्षेत्रसँग समन्वय र सहकार्य गरिने छ ।

(ग) २. स्थानीय मेलमिलाप तथा मध्यस्थता

- ७२. न्यायिक निरुपण प्रणालीलाई सुदृढ गर्न न्यायीक समितिको कार्यक्रम तथा योजनाहरूलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गरिने छ ।
- ७३. मेलमिलाप केन्द्रलाई व्यवस्थित गर्न र मेलमिलापकर्ताहरूको क्षमता विकासको लागि आवश्यक कार्यक्रम सञ्चालन गरिने ।

(ग) ३. सामाजिक सुरक्षा तथा रोजगार

७४. संघ, प्रदेश र स्थानीय कानूनको अधिनमा रही सामाजिक सुरक्षाका कार्यक्रमहरु प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गरिने छ ।
७५. जेष्ठ नागरिकको ज्ञान, सीप र अनुभवलाई अन्तर पुस्ता हस्तान्तरण गर्ने कार्यक्रमको थालनी गरिनेछ । जेष्ठ नागरिक सम्मान कार्यलाई व्यापकता दिइने छ । आफ्ना आमा बुवा तथा अविभावकहरुलाई सन्तानले हेरचाह तथा उचित व्यवस्थापन गर्नुपर्ने पद्धतिको प्रवर्द्धन गरिने छ ।
७६. वालमैत्री नगर निर्माणको लागि कार्यक्रमको थालनी गरिने छ । दृष्टिविहिन र सरोकारवाला व्यक्तिहरुलाई सुसूचित गर्न वार्षिक नगर विकास योजनालाई ब्रेललिपिमा प्रकाशन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
७७. आगामी आ.व. भित्रै गरीव घरपरिवार परिचय पत्र वितरण गरी अति गरिव परिवारको लागि विशेष कार्यक्रम मार्फत सहयोग पुऱ्याइने छ ।

(ग) ४. स्थानीय बजार व्यवस्थापन

७८. स्थानीय वस्तुहरुको उत्पादन, आपूर्ति तथा निकासी प्रक्षेपण, मूल्य निर्धारण कार्यको अध्ययन अनुसन्धान गरिने छ । स्थानीय वस्तु र सेवा व्यापारको मूल्य तथा गुणस्तरको अनुगमन र नियमन गरिने छ ।
७९. उपभोक्ता हित संरक्षणलाई प्रमुख प्राथमिकता दिइने छ । गुणस्तर नाप-तौल तथा मूल्यमा एकरूपता ल्याउन जिल्ला स्थित सरकारी कार्यालय तथा अन्य निकायसँग समन्वय गरिनेछ ।

(ग) ५. स्वास्थ्य

८०. तानसेन नगरपालिकामा कार्यरत सरसफाईकर्मी, नगरपालिका भित्र रहेका अति विपन्न, अति विपन्न दलितको लागि स्वास्थ्य बीमा कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ । नगरपालिकाका स्वास्थ्य स्वयंसेविका, करार तथा दैनिक ज्यालादारीमा कार्यरत कर्मचारी र शिक्षकको लागि दुर्घटना बीमाको व्यवस्था गरिने छ ।
८१. उप-प्रमुखसँग महिला स्वास्थ्य कार्यक्रम अन्तर्गत नगरका महिलाहरुको प्रजनन स्वास्थ्य सेवा कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ ।
८२. नगरबासीलाई गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्न थप बजेट व्यवस्था गरिने छ । नसर्ने रोगका बारेमा सचेतना बढाउने क्रियाकलाप सञ्चालन गरिनेछ ।
८३. पूर्ण खोप कार्यक्रमलाई नियमित गरिने छ । पूर्ण संस्थागत सुत्केरी र कार्यक्रमलाई प्रभावकारी बनाइने छ ।

८४. नगरपालिका भित्रका एच.आइ.भी.संक्रमित विरामीहरूलाई औषधोपचारको लागि तथा साठी बर्ष पुगेका अविवाहित पुरुषका लागि मासिक रु. ५००/- उपलब्ध गराइने छ ।
८५. नगर क्षेत्रमा रक्त संचार सेवाको लागि ब्लड बैंक सञ्चालनको लाग अनुदानको व्यवस्था गरिने छ ।
८६. “स्वस्थ नागरिक स्वस्थ नगर” भन्ने नीति अनुसार एक वडा एक हरित पार्कको साथमा खुला व्यायामशाला निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ ।
८७. क्षयरोगमुक्त नेपाल अभियानलाई सार्थक बनाउन यस नगरपालिकामा विशेष कार्यक्रम संचालनमा ल्याइने छ ।

(ग) ६. खानेपानी सरसफाई

८८. तानसेन नगरको खानेपानीलाई नियमित, व्यवस्थित र दीर्घकालिन रूपमा भरपर्दो बनाउन थप स्रोतहरु पहिचान, वितरण प्रणालीमा सुधार, भौतिक पूर्वाधारहरुको निर्माण लगायतका कार्यमा आवश्यक सहयोग प्रदान गरिने छ । नगरमा संचालित खानेपानी उपभोक्ता समितिहरुको नियमन र आवश्यक सहयोग गरिने छ ।
८९. स्वास्थ्यजन्य फोहरमैलाको संकलन, पुनः उपयोग, प्रशोधन, विसर्जन तथा सरसफाई सचेतनाको अभिवृद्धिलाई प्राथमिकताका साथ कार्यान्वयन गरिने छ ।

(ग) ७. शिक्षा, युवा तथा खेलकुद

९०. विद्यार्थी सिकाइ उपलब्धिको परीक्षण र व्यवस्थापन, विद्यार्थीमैत्री तथा प्रविधिमैत्री शिक्षण सिकाइ, शिक्षक र कर्मचारीको क्षमता विकास मार्फत शैक्षिक गुणस्तर अभिवृद्धिलाई प्राथमिकताको क्षेत्रमा राखिने छ ।
९१. शिक्षा क्षेत्रमा नयाँ अभियान स्वरूप नगर प्रमुख छात्रवृत्ति कोषको स्थापना गरी **नगर प्रमुख छात्रवृत्ति कार्यक्रम** सञ्चालन गरिने छ ।
९२. नगर क्षेत्रभित्रको विद्यालयहरुको शैक्षिक गुणस्तर सुधार गर्न नजिकको दूरीमा रहेका विद्यालयहरु समायोजन गरी विद्यमान जनशक्ति तथा स्रोत साधनको अधिकतम प्रयोग गर्दै ठूला आवाशीय विद्यालय (Big School) सञ्चालनको कार्य अगाडि बढाइनेछ ।
९३. विद्यालयमा शैक्षिक गुणस्तर सुदृढिकरण एवम् कार्यसम्पादनमा आधारित प्रोत्साहन अनुदानको व्यवस्था मिलाइने छ । छोरी शिक्षा कार्यक्रम, दिवा खाजा कार्यक्रम, निःशुल्क सेनेटरी प्याड वितरण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ ।
९४. दिगो तथा सम्मानित रोजगारिको लागि सीप परियोजनासँगको सहकार्यमा युवाहरुको लागि प्राविधिक शिक्षा तथा व्यवसायिक तालिम कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी बनाइने छ । रोजगार

सेवा केन्द्रको स्थापना गरी बेरोजगार युवाहरूलाई रोजगारीमा आवद्ध गराइने छ । साथै वृत्ति मार्गनिर्देशन कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ ।

९५. तानसेनको विकास, शिक्षा, पर्यटन, कला-संस्कृतिका विषयमा विद्यावारिधि गर्ने प्रस्ताव गरी उपाधी प्राप्त गरेमा शोध लेखन सहयोग सहित सम्मान गरिनेछ ।
९६. एक विद्यालय एक करेशावारी/फूलबारी कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ । विद्यालयमा खेलकुद क्षेत्रको विकास र विस्तारका लागि क्रमशः प्रत्येक विद्यालयबाट एक जना स्थायी शिक्षकलाई तालिम प्रदान गरी खेलकुद शिक्षकको रूपमा विकास गरिने छ ।
९७. विद्यालयस्तरमा खेल प्रतिभा उजागर गर्न राष्ट्रपति रनिङ्गशिल्ड प्रतियोगिता सञ्चालन गरिने छ । नगरस्तरीय प्रथम मेयरकप रनिङ्ग शिल्ड प्रतियोगितालाई निरन्तरता दिइने छ ।
९८. विद्यालय कर्मचारी, बाल विकास शिक्षक तथा सामुदायिक सिकाइ केन्द्रका परिचालकहरूको लागि नगरपालिकाको तर्फबाट थप गरिएको तलब अनुदानलाई निरन्तरता दिइने छ ।

(घ) पूर्वाधार विकास

(घ) १. स्थानीय पूर्वाधार :

९९. **मेयर पूर्वाधार विकास कार्यक्रम** मार्फत नगरका आधारभुत सेवाहरू: सडक, खानेपानी, सरसफाई, विद्युत, सञ्चार लगायतका शहरी पूर्वाधार सेवालाई प्रभावकारी बनाइने छ । स्थानीय सडक, ग्रामीण सडक, कृषि सडक, भोलुङ्गे पुल पुलेसा, सिंचाई प्रणालीको निर्माण तथा मर्मत सम्भारलाई उच्च प्राथमिकताका साथ कार्यान्वयन गरिने छ ।
१००. **नगर उपप्रमुखसँग महिलामैत्री पूर्वाधार, बालमैत्री एवम् अपाङ्गता मैत्री** कार्यक्रमलाई प्राथमिकताका साथ अगाडि बढाइने छ । भवन, पार्क, शौचालय लगायतका सार्वजनिक पूर्वाधार निर्माण गर्दा All Gender मैत्री अवधारणा अन्तर्गत रहेर गरिने छ । फुटपाथ निर्माण गर्दा ट्याक्टाइल प्रयोगलाई अनिवार्य गरिने नीति लिइने छ ।
१०१. नगरका साँगुरा सडकलाई सवारी प्रवेश तथा सञ्चालन व्यवस्थापनलाई सुरक्षाका दृष्टिले सवारी निषेधित क्षेत्र वा समय निर्धारण गरिने छ । सडक छेउमा बन्ने नयाँ भवनहरूको प्लिनथ लेभलमा एकरूपता कायम गरी शहरी सौन्दर्य बढाउने नीति लिइएको छ । शहरी क्षेत्र नजिकका उपयुक्त स्थानमा जग्गा एकिकरण गरी सेटलाइट शहर विकासको सम्भावना अध्ययन गरिने छ ।
१०२. तानसेन नगरपालिकाको सडक गुरुयोजना (MTMP) अनुसार सडकको स्तरोन्नती गरिनेछ । श्रीनगर, रानीमहल, गुफाचौर लगायतका प्रमुख पर्यटकीय क्षेत्रमा जाने सडकलाई विशेष प्राथमिकताका साथ सांस्कृतिक सडकका रूपमा विकास गरिने छ ।

१०३. नगरपालिका भित्रका प्रमुख बजार र वस्तीहरु समेटिने गरी निजी तथा सहकारी क्षेत्रको सहकार्यमा नगर बस सेवा सञ्चालनमा ल्याइने छ ।
१०४. जहा मार्किङ्ग त्यहा पार्किङ्गको अवधारणा सहित अगाडि बढाइएको व्यवस्थित पार्किङ्ग र बजार व्यवस्थापनको कार्यलाई थप प्रभावकारी बनाइने छ । सडकका दायाँ बायाँ वृक्षारोपण गरी बायोइन्जिनियरिङ्ग प्रविधिबाट सडकलाई हरियाली तथा वातावरण मैत्री बनाइने छ ।
१०५. नागरिकमा विकास आयोजनाहरुको अपनत्व वृद्धि गर्न “सह-लगानीका आयोजनाहरु”लाई प्रमुख प्राथमिकता दिइने छ । पचास पचास लागत साभेदारी कार्यक्रमको लागि स्रोत बृद्धि गरिने छ ।
१०६. घर नक्सा पास प्रणालीलाई सुधार गर्न तथा यस कार्यलाई पारदर्शी, वैज्ञानिक र आधुनिक बनाउन इलेक्ट्रोनिक्स विल्डिङ्ग प्रमिट सिस्टम (Electronic Building Permit System-EBPS) प्रणाली मार्फत नक्सा पास सेवा प्रवाहलाई घर दैलो सम्म पुऱ्याउने व्यवस्था मिलाइने छ । घर नक्शासँग सम्बन्धित कार्यगत प्रक्रियामा नागरिकहरुको सहजताको लागि घरनक्शा शिविर सञ्चालनको थालनी गरिने छ ।
१०७. तानसेन नगरपालिका वडा नं. ९ माडी फाँटको बुडुवा ढाव क्षेत्रलाई माण्डव्य सरोवर निर्माणको सम्भाव्यता अध्ययन गरी पर्यटकीय आकर्षण केन्द्रको रुपमा विकास गर्न तथा तानसेन नगरपालिका वडा नं. ७ को प्रभास कमलपोखरी, सूर्यकुण्ड, बंशगोपाल आसपासको क्षेत्रको प्रवर्द्धनको लागि सार्वजनिक निजी साभेदारी अवधारणा अनुसार आयोजना अगाडि बढाइने छ ।

(ड) वन, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन

(ड) १. वन तथा वातावरण संरक्षण :

१०८. वातावरण संरक्षण र जैविक विविधता सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड, योजना तर्जुमा तथा त्यसको कार्यान्वयन, अनुगमन र नियमन गरिने छ । तानसेन नगर पालिकाभित्र रहेका सम्पूर्ण सामुदायिक वनहरुको तथ्याङ्क अद्यावधिक गरिनेछ ।
१०९. भू-संरक्षण र जलाधार व्यवस्थापनजन्य सामुदायिक अनुकुलनका कार्यहरु सञ्चालन गरिने छन ।
११०. स्थानीय स्तरमा न्यून कार्वनमुखी तथा वातावरणमैत्री हरित क्षेत्रको संरक्षण गरिने छ । भूउपयोग नीति तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गरिने छ ।
१११. महिला मैत्री शहर (Cities 4 Women-UNOPS) कार्यक्रम मार्फत समावेशी तथा वातावरण मैत्री खुल्ला स्थानहरुको विकास गरिने छ । समावेशी र जलवायु उत्थानशील शहरीकरणको अवधारणालाई नमूनाको रुपमा थालनी गरिने छ । वाल उद्यान, खुल्लाक्षेत्र, हरियाली क्षेत्र विस्तारका लागि साभेदारी र सहकार्य गरिने छ ।
११२. श्रीनगर उद्यान क्षेत्रलाई सौन्दर्यकरण गरी वन तथा जैविक पर्यटनको क्षेत्रको रुपमा विकास गरिने छ । उक्त क्षेत्रमा सल्लो विस्थापन गर्न प्राथमिकता दिइ रैथाने चौडापाते उपयुक्त प्रजातिका बोट

विरुवा रोपण तथा संरक्षणका लागि सम्बन्धित पक्षसँग समन्वय तथा सहकार्य गरिनेछ । नगरका सिमसार क्षेत्रका जग्गाहरुको संरक्षण गरी त्यस्ता क्षेत्रहरुलाई पर्यटक गन्तव्यका रूपमा विकास गरिने छ ।

११३. खाली जग्गाहरुमा छिटो हुर्कने र पानी संरक्षण गर्ने प्रजातिका विरुवारोपण गर्ने कार्यलाई तिव्रताका साथ अगाडी बढाइने छ ।

(ड) २. सरसफाई तथा फोहरमैला व्यवस्थापन

११४. फोहर मैला व्यवस्थापनको स्पष्ट नीति तथा कानून निर्धारण गरी फोहर विसर्जन केन्द्र बनाई एकित फोहर मैलाको व्यवस्थापन गरिने छ । यसको लागि थप पूर्वाधार निर्माण र यन्त्र उपकरणको व्यवस्था सहित प्रभावकारी बनाइने छ ।

११५. कुहिने फोहोर स्रोत मै व्यवस्थापन नकुहिने फोहोर ल्याण्डफिल्ड साइटमा व्यवस्थापन नीति सहित फोहोरमैलाको तह लगाइने छ । सरसफाईकर्मीको प्रभावकारी परिचालन मार्फत सार्वजनिक सम्पदा र स्थलहरुको रुपान्तरण गरिने छ ।

११६. संघीय सरकार, प्रदेश सरकारको समन्वय सहकार्यमा नगर क्षेत्रभित्र रहेको खुला ढल प्रणालीलाई थप व्यवस्थित गरिने छ । टोल विकास संस्थाको सहयोगमा सफा टोल सफा तानसेन अभियान सञ्चालन गरिने छ ।

(ड) ३. विपद व्यवस्थापन

११७. विपद व्यवस्थाप योजना, विपद व्यवस्थापन ऐन, रणनीति र कार्ययोजना तयारी, जोखिम क्षेत्र नक्शांकन, आपतकालिन कार्यसञ्चालन केन्द्र स्थापना र उद्धार तथा राहतको लागि आवश्यक सामग्री तथा संस्थागत व्यवस्था मिलाइने छ ।

११८. नगरवासीको जीवन रक्षा र विपद जोखिममा सहयोग अभिवृद्धि गर्न तथा UNDRR द्वारा तय गरिएको तथा यस नगरपालिकाको तर्फबाट हस्ताक्षर समेत गरिएको Making Cities Resilience-MCR, 2030 लाई कार्यान्वयन गर्न विपद जोखिम व्यवस्थापनको कार्यमा विशेष बजेटको व्यवस्था गरिने छ । विपद जोखिम न्यूनिकरणको लागि थप यन्त्र उपकरण, पानी पोखरी तथा फाएर हाइड्रेन्टको व्यवस्था गरिने छ । यस कार्यमा Citynet, NSET, विपद प्राधिकरण लगायतका संघ संस्थाहरूसँग सहकार्य गरिने छ ।

११९. नगरवासीलाई विपदबाट तत्काल राहत प्रदान गर्न विपदजन्य घटनाबाट मृत्यु भएमा विशेष राहतको व्यवस्था मिलाइने छ ।

१२०. विपद् व्यवस्थापन लगायतका कार्यहरुमा स्थानीय समुदाय, नगर प्रहरी, स्थानीय प्रशासन, नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल रेडक्रस, स्काउट लगायतका संघ संस्थाहरूसँग समन्वय र सहकार्य गरिने छ ।

सभाका सदस्यज्यूहरु,

माथि उल्लिखित नीति तथा कार्यक्रमको प्रभावकारी कार्यान्वयनमा सघाउ पुग्ने गरी संघ तथा प्रदेश सरकारबाट नगरपालिकालाई प्राप्त हुने समानीकरण तथा सशर्त अनुदान, समपुरक तथा विशेष अनुदान, राजश्व बाँडफाँड, आन्तरिक श्रोत समेतबाट नगरवासीको अपेक्षा अनुरूप कार्यक्रम तथा बजेट सहितको आर्थिक विधेयक र विनियोजन विधेयक नगरसभाको यसै बैठक समक्ष पेश गरिने व्यहोरा नगरसभाका सदस्यज्यूहरुमा जानकारी गराउन चाहन्छु ।

अन्त्यमा प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रमले आम नगरवासीको माग र आवश्यकतालाई सम्बोधन गर्न र जीवनस्तर अभिवृद्धिमा महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्ने विश्वास लिएको छु । नीति तथा कार्यक्रम निर्माणमा प्रत्यक्ष परोक्ष रूपमा सहयोग पुऱ्याउनु हुने नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार, राजनीतिक दल, सम्पूर्ण जनप्रतिनिधिहरु, सरकारी निकाय, सहकारी क्षेत्र, सामाजिक संघ संस्था, विकास साभेदार, निजी क्षेत्र, समस्त सञ्चारकर्मी, नागरिक समाज, सल्लाहकार, राष्ट्रसेवक कर्मचारी लगायत र सम्पूर्ण नगरवासी प्रति हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु ।

सन्तोषलाल श्रेष्ठ

नगर प्रमुख

(पन्ध्रौँ नगरसभा अध्यक्ष)

तानसेन नगरपालिका, पाल्पा